

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՏՐԱՆ ԿԱՄ ԿԱՆԱԶ ԿԻՐԱԿԻ

Ահալասիկ դնեմ ի Սիովն վէմ ընտիր,...

և որ ի նա հաւատացէ մի ամաչեցէ

(Ա. Պետրոս Բ. 6) :

ԱՅՍ զեղեցիկ պատգամը որ կու գայ Հին Կտակարանէն, Պետրոս Առաքեալ զեղեցիկ կերպով կրցած է յարմարցնել այսօրուան փառաւոր տօնին հետ: Ան մեզի կ'աւետէ Քրիստոնէական եկեղեցիի հիմնադրութիւնը, սկզբնաւորութիւնը:

Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ եկեղեցին իմաստութեամբ Քրիստոսի հրաշափառ Յարութեան յաջորդող իրաքանչիւր Կիրակիին տուած է յատուկ անուն մը, որ իր մէջ կը պարունակէ յատկանշական դէպք մը, և կամ Քրիստոնէական եկեղեցիի հետ կապուած մեծ իրադարձութիւն մը: Ահա անոնցմէ մէկն է Աշխարհամատրան կամ Կանաչ Կիրակին, որ կը զուգադիպի Զատիկի Գ. Կիրակիին, և որ Հայաստանեայց եկեղեցիի ամենէն խորհրդաւոր, իմաստալից և ներշնչող տօներէն մէկն է, նկատելով որ այդ օր կը տօնուի եկեղեցիի հիմնադրութեան սկզբնաւորութիւնը:

* * *

Աշխարհամատուն բառը ինքնին կը նշանակէ այն եկեղեցին կամ մատուռը որ յատուկ է և կը պատկանի աշխարհի բոլոր քրիստոնեայ ժողովուրդներուն հաւասարապէս: Բայց այս անունը մասնաւորաբար տրուած է Սիոնի Վերնատան՝ ուր Քրիստոս, իր զատկական վերջին ընթրիքը կատարեց և հաստատեց Հաղորդութեան Սուրբ Խորհուրդը, երբ բաղարջ հացը առնելով տրուաւ առաքեալներուն, ըսելով. «Առէք կերէք, այս է մարմինս»: և ապա առնելով անապակ զինիի բաժակը տուաւ անոնց, ըսելով. «Արբէք, այս է արիւնս»:

Ահա այսպէս քսան դարեր առաջ, մեր Տիրոջ Յիսուսի Քրիստոսի ժամանակ, և նոյնիման իր կողմէ հիմը դրուեցաւ, հիմնադրուեցաւ տիեզերական եկեղեցին Սիոնի բարձունքին վրայ, ուր առաքեալներ և հաւատացեալներ Քրիստոսի հրաշափառ Յարութենէն ետք սկսան հաւաքուիլ:

Սիոնի վերնատունը եղաւ այն սիրուած վայրերէն մին, ուր առաքեալներ և հաւատացեալներ սովորութիւն դարձուցին հաւաքուիլ Հաղորդութեան Սուրբ Խորհուրդը կատարելու և աղօթք մատուցանելու առ Բարձրեալն Աստուած: Եկեղեցիի այս փոքրաթիւ անդամները միասիրտ ու միախորհուրդ, կը հաւատային Յիսուսի՝ Քրիստոս (Մեսիա) և Աստուծոյ Որդի ըլլալուն, ու կը

ճշնդէրն ապրիլ Քրիստոսի կեանքին և քարոզած սկզբունքներուն համաձայն օրինակելի և բարեպաշտ կեանք մը: Այս ողիւծ ու ներշնչմամբ տարուած պաշտօնէն մէկուն էր որ տեղի ունեցաւ Ս. Հոգիի Գալուստք, երբ կը տօնէին Պենտեկոստէի տօներ:

Սիոնի Վերնատունը կը կարծուի եղած ըլլալ Յովհաննէս Մարկոսի տունը, որ հաւատացեալներ յաճախ կու գային հաւաքուելու և միասնական աղօթք մատուցանելու (Գործք ԺԲ, 12):

Ինչպէս վերը յիշուեցաւ, այս Կիրակիին կը տրուի նաև կանաչ Կիրակիի անունը. այս կոչումի սկզբնաւորութեան մասին թէ՛ն յիշատակութիւն մը չունինք, բայց ան շատ գեղեցկօրէն կը պատշաճի Աշխարհամատրան զաղափարին:

Մեր Տիրոջ Յիսուսի Քրիստոսի Յարութենէն անմիջապէս ետք, առաքելները որոշ վախի և ընկրկումի պահեր ապրեցան, իրենք զիրենք բոլորովին առանձին, անօղնական և անպաշտպան գտնելով. սակայն Փրկչի՝ քարոզութեան շրջանին ապագայի մասին բրած որոշ տկնարկութիւնները և իր Յարութենէն ետք յաճախակի երևումները զիրենք անմիջապէս քաջալերեցին. անոնք գօտեպնդուած, եռանդով ու խիզախութեամբ վերսկսան իրենց սրբազան առաքելութեան, քարոզելով և ամէն կողմ տարածելով Քրիստոսի սուրբ խօսքերը: Այսպիսով քրիստոնէական լոյս հաւատքը սկսաւ ամէն կողմ տարածուիլ, նման ցորենի հատիկին որ իննալով բարբեր հողի մէջ՝ կ'աճի ու ծաւալելով բազում արդիւնք կու տայ: Ահա այդ սերմը եղաւ նոյնինքն մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս, որ քրիստոնէական հաւատքի առաջին սերմերը ցանց առաքելներու սրտին ու հոգիին մէջ և որոնք իրենց կարգին շարունակեցին այդ սրբազան առաքելութիւնը, քրիստոնէաները առաջնորդելով ճամբիս և իրաւ հաւատքի ուղիին ընդմէջէն:

Սկզբնական դարերու Հայրերը զիտցան Եկեղեցիի այս ձևով ծարձակումը, աճումը նմանեցնել բնութեան թարմութեան և կանաչացման ու կանաչ կոչել այս Կիրակին: Գարնան երբ բնութիւնը կ'արգասաւորուի ու կը ստղարելի, խնդի ու ծիծաղի, դալարութեան ու կանաչութեան, նոր կեանքի մը բուկոյնաւորութիւնը կ'աւետէ. ահա այդպէս ալ քրիստոնէական Եկեղեցին այսօր կու գայ աւետելու իր սկզբնաւորութիւնը: Այս Կիրակի, բնութեան պարզեւած տարուան առաջին բարիքները և քրիստոնէական Եկեղեցիի սկզբնաւորութիւնը կու գան իրարու հետ գուղորդուիլ, միաձուլուիլ՝ նոր կեանքի մը աւետիսը տալու համար:

Եկեղեցիի Գլուխն ու Հիմը եղաւ Յիսուս Քրիստոս, որուն շնորհիւ այսօր մեզի՝ հաւատացեալներու խորհուրդներ կը մատակարարուին, շնորհքներ կը բաշխուին և մեղքերու թողութիւն կը տրուի: Եկեղեցին քրիստոնէական մարմնի ամբողջութիւնն է, միացման նշանը անոր զխոյն՝ Քրիստոսի հետ, և կապը՝ հաւատացեալներու եղբայրութեան:

Եկեղեցի բառը իր պարզ նիւթական նշանակութեամբ առնուած, հասարակաց աղօթքի, աստուածային պաշտամունքներու և սուրբ խորհուրդներ կատարելու սահմանուած նուիրագործեալ վայր մըն է: Աշխարհամատրան տօնը, Վերնատունին՝ քրիստոնէութեան առաջին Եկեղեցին ըլլալուն յիշատակի օրն է. Վերնատունը քրիստոնէայ Եկեղեցիներու նախատիպը և Եկեղեցւոյ նուիրականութեան նշանակն է:

Քրիստոս իր վարդապետութեամբ մեծ յեղաշրջում մը յառաջ բերաւ մարդկային ընկերութենէն ներս : Այդ յեղաշրջման գէնքը եղաւ սէքը, որ կոչուած է ազնուացնելու մարդոց զգացումները, մարդկութիւնը բարձրացնելու իր առօրեայի ճշմարիտ հաշիւներէն, զայն տանելու համար դէպի ազնիւը, դէպի զեղեցիկը : Քրիստոնէական վարդապետութիւնը մեզի կը սորվեցնէ պաշտել միայն մեր Տէր Աստուածը. սիրել ու յարգել մեր ծնողքը, սիրել բարեկամն ու ընկերը, և աւելին՝ դժուարագոյնն ու մեծագոյնը՝ սիրել թշնամին . այս վերջինը կը պահանջէ գերագոյն ճիշդ և ուժ, և որուն օրինակն ու տիպարը հանգիստացաւ ինքը Յիսուս Քրիստոս : Անոր համար է որ քրիստոնէական կրօնքը կոչուած է նաև սիրոյ վարդապետութիւն :

* * *

Ճշմարտութիւնները յախտենական և անկորնչելի են : Անոնք հիմնաւորուած կ'ըլլան ամուր և հաստատուն խաբիսիւններու վրայ : Դարեր կու գան ու կ'երթան, սակայն չեն կրնար բառ մը անգամ փոխել այդ ճշմարտութիւններէն : Քրիստոնէական եկեղեցին զարբերու վերլուծողութեամբ ընդմէջէն հասած է ներկայ օրերուն, ու տակաւին զայն կը գտնենք թարմ ու նոր, ինչպէս էր ասկէ քսան դարեր առաջ . որովհետև անոր վարդապետութիւնը ճշմարիտ է և արտաքին երևոյթներ չեն կրցած եղծանել անոր սրբութիւնն ու կուսութիւնը, չեն կրցած խախտել անոր ներքին ամուր միութիւնը, անքակտելի կապը :

Հայաստանեայց եկեղեցին ըլլալով անբաժան մէկ մասը ընդհանուր եկեղեցիին, միշտ ամուր կառչած ու կապուած մնացած է Քրիստոսի, անոր վեհ ու վսեմ լուսաւոր քարոզութեան, առաքեալներու և եկեղեցւոյ Հայրերու դաւանած վարդապետութեան : Հայ եկեղեցականը և Հայ ժողովուրդը դարեր շարունակ ու մինչև օրս հաւատարիմ մնացեր են իրենց հայրերու ուղիղ դաւանութեան և ճշմարիտ հաւատքին :

Դժուարին է այն ճանապարհը որը բացաւ և որմէ քալեց մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս : Գեթսեմանիէն Գողգոթա բարձրացող երկար ճանապարհը դժուարին է, լեցուն՝ տատասկներով : Առանց զոհողութեան կարելի չէ հասնիլ Գողգոթայի բարձունքին : Քրիստոս հասնելու համար այդ զագաթին, զոհեց իր անձը և հրաշափառ Յարութեամբ կործանեց մահը :

Մեր նախահայրերն ալ զիտցան քալել այդ ճանապարհէն ու հասնիլ իրենց փառքի սրահին : Շարունակենք քալել մեր նախահայրերու ճամբայէն, հաւատալով որ մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս, համաձայն իր խոստման, զօրավիգն ու օգնականը պիտի ըլլայ մեզի մինչև աշխարհի կատարածը . «Ես ընդ ձեզ եմ գամենայն աւուրս, մինչև ի կատարած աշխարհի» (Մատթ. ԻԸ, 20) :

«Թագաւոր երկնաւոր զեկեղեցի քո անշարժ պահեա և զերկրպագուս անուանող քում պահեա ի խղաղութեան . ամէն» :

ԱՂԱՆ ՎՐԴ. ՊԱՍԻՕՁԵԱՆ